

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701336**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. So'z asosi imlosi fonetik hodisani keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan so'z yasovchi qo'shimchalarni aniqlang.
1) -la; 2) -qi; 3) -ar; 4) -ay; 5) -illa
A) 1, 2, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4 C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 2, 3, 4, 5
2. Sariq rang ozodlikka va kuch -quvvatga intilish, ochiqlik, faollik, shuningdek, hayotga umidvorlik ramzidir.
Ushbu gapda yasaliş asosi yasama sifatga mansub bo'lgan so'z(lar) qanday sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?
A) *ega, to'ldiruvchi*
B) *to'ldiruvchi, aniqlovchi*
C) *kesim*
D) *aniqlovchi*
3. Qaysi gapda tobe va hokim qismlari bir xil so'z turkumidan yasalgan sodda yasama so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchili birikma mavjud?
A) *Insonda hayotning mohiyatini tushunish qobilyati tarixni anglashdan boshlanadi.*
B) *Saxiylik kishilar o'rtasidagi ishonch va muhabbatdan hosil bo'ladi.*
C) *Olingan bilimlarni mustahkamlashga har doim intilmog'imiz darkor.*
D) *Bu so'roq qarshisida shaxsiy yetishmovchiliklarimni, turmush og'irliklarini unutaman.*
4. Qaysi gapda qatnashgan o'zaro shakldosh qo'shimchalar urg'u olish yoki olmasligiga ko'ra farq qiladi?
1. Kechgi taom payti tog'da ko'chki bo'lganligi haqida xabar berildi. 2. Bu yigitcha o'zini oqlashga tirmoqcha nasos topolmadi.
3. Qat – qatgina qatlama, aqling bo'lsa, tashlama. 4. Qadrdon kundaligim, senga hech bir so'z yozmaganimga ancha bo'ldi, mana, bugun qalamdon ichidagi qalamimga yana qo'l uzatdim.
A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4 C) 2, 3 D) 1, 4
5. **Jadval** so'zidagi I undoshi qaysi xususiyatiga ko'ra boshqa undoshlarning hech qaysisi bilan bir umumiy guruhga mansub bo'la olmaydi?
A) *hosil bo'lish o'rniga ko'ra*
B) *jarangli yoki jarangsizligiga ko'ra*
C) *hosil bo'lish usuliga ko'ra*
D) *shovqinli yoki sonorligiga ko'ra*
6. O'qituvchi bolalarni nazmdan xabardor etish maqsadida "Guliston" va "Bo'ston" kitoblarini mustaqil mutolaa qilishga ruxsat berdi.
Gapda ishtirok etgan to'ldiruvchilar haqidagi noto'g'ri fikrni toping.
A) *Aniqlovchilarning to'ldiruvchiga tobelanishi kuzatiladi.*
B) *Gapda nomustaqil to'ldiruvchilar ishtirok etgan.*
C) *Vositali to'ldiruvchining vositasiz to'ldiruvchiga tobelanishi kuzatiladi.*
D) *Vositasiz hamda vositali to'ldiruvchining holga tobelanishi kuzatiladi.*
7. Hol ergash gapli qo'shma gap haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.
A) *Har doim bosh gap oldin, ergash gap keyin keladi.*
B) *Hol ergash gapli qo'shma gaplar sabab va maqsad ma'nosini anglatganda ergashiruvchi bog'lovchilar va deb so'zi yordamida bog'lanishi mumkin.*
C) *Hol ergash gapli qo'shma gap nisbiy so'zlar vositasida bog'lana oladi.*
D) *Hol ergash gapli qo'shma gap qismlari bog'lovchi vazifasidagi so'z bilan bog'lana oladi.*
8. Quyidagi qaysi fe'llarning yetakchi morfemasi ot so'z turkumiga oid so'z bilan omonim bo'la oladi?
1) inmoq; 2) yashirinmoq; 3) chaqmoq; 4) saqlamoq; 5) qopmoq
A) 1, 4, 5 B) 1, 2, 3, 5 C) 3, 4, 5 D) 1, 5
9. Qaysi javobdagi barcha fe'llarning asosi omonimlik xususiyatiga ega?
A) *Behudaga dori ichishni qo'ysangiz, dardingiz arib, sog'ayarmidingiz?*
B) *Bog'bon uni so'ligan deb gumon qildi-yu, yulib tashladi.*
C) *Jayron tog'dan tog'ga o'tib, qayerga borishini bilmasdi.*
D) *Karimbek mashinani yo'lga chiqarib, qishloq tomon yurdi.*
10. Quyida berilgan necha so'zning ma'nosi metonimiya usulida ko'chishi mumkin?
samovar, ko'zoynak, zal, qadah
A) 3ta B) 2ta C) 1ta D) 4ta
11. Agarda yolg'ondan bersa guvohlik, Uning ham gunohin kechirmas Xoliq. Shu to'rtta gunohdan kim bo'lsa forig', Bilingki, ularning manglayi yorug'.
- Ushbu she'riy parchada olmoshlarning necha ma'no turi qatnashgan?
A) 1 B) 3 C) 4 D) 2
12. Ravishning bir ma'no turiga oid so'zlar berilgan javobni aniqlang.
A) *oldinda, olg'a, bir lahzada*
B) *hamisha, zo'rg'a, kecha-kunduz*
C) *qasddan, noiloj, jinday*
D) *birdan, yayov, tasodifan*
13. Olmoshning faqat bir ma'noviy guruhiga mansub so'zlar qatnashgan javobni aniqlang.
A) *Tog'asining shu odati sabab o'g'li Haydar ham, qizi Tohira ham bu xonadondan bezib ketishdi.*
B) *Mana buni aytsa bo'lar Eng oliy, zo'r muammo! O'rab oldi uni beshov, Miq etmasdi ammo.*
C) *Men o'z fikrimni tushuntirib berishga harakat qilyapman, lekin siz uni eshitishni xohlamayapsiz.*
D) *Agar u guzarda hassasini do'qillitib o'tib qolsa, hamma barobar qalqib, to o'tib ketguncha ta'zimda turadi.*
14. Taqlid so'z eganing aniqlovchisi vazifasini bajargan gapni aniqlang.
A) *Jigarim otashga tegardi jiz-jiz, Sochlarim oqargan shunda, ehtimol.*
B) *Yeti qaroqchi yulduzi tik kelganda qo'ng'ir-qo'ngir ovozdan uyg'onib ketdim.*
C) *Qirlarning g'ir-g'ir shamoli, o'pkalarga moydek tuyilgan totli havosi hammamizning ruhimizni ko'tarib yubordi.*
D) *Chiqib ketayotganida chol-kampir pichir-pichir qilayotganini sezdim.*
15. Berilgan gap turini aniqlang.
Inson hayoti shaxmat taxtasidagi piyodaning yurishiga o'xshaydi: goh qora katakdan, goh oq katakdan o'tadi.
A) *uyushiq bo'lakli sodda gap*
B) *ayiruv munosabatli bog'langan qo'shma gap*
C) *aralash murakkab qo'shma gap*
D) *bog'lovchisiz qo'shma gap*
16. Qaysi javobdagi juftlik o'zaro bir umumiy ma'noni ifodalay olmaydi?
A) *ganch-boyluk* B) *gangimoq-esankiramoq* C) *norg'ul-barzangi* D) *tanti-mard*
17. Sizning bu hayotda orzularingiz ko'zlagan maqsadingiz qiladigan ishlarigiz ko'p lekin hech qachon unutmangki sizning eng buyuk eng muqaddas vazifangiz yurtimiz istiqololini xalqimiz ozodligini ko'z qorachig'iday asrashdir.
Ushbu gapda tushirilgan vergullarning nechitasi faqat uyushgan bo'laklar o'rtasida ishlatiladi?
A) 5 B) 3 C) 4 D) 2
18. Kim bo'lsa hasadchi, yuragi qaro, Ko'rmas yaxshilarga yaxshilik ravo.
Ushbu parchada qanday munosabatli so'z birikma(lar)ida tobe qism ham, hokim qism ham yasama so'zlar bilan ifodalangan?
A) *boshqaruv* B) *bitishuv* C) *boshqaruv va bitishuv* D) *moslashuv va boshqaruv*
19. Ikki o'rinda mustaqil to'ldiruvchi, ikki o'rinda nomustaqil to'ldiruvchi ishtirok etgan gapni aniqlang.
A) *Yer qor va yomg'ir namlarini yig'ib, kelgusi yil bosili uchun asrab turadi, o'zida kuch to'playdi.*
B) *Ona tilimizning imkoniyatlaridan to'g'ri foydalanish uchun uning so'z boyligini bilishgina kifoya qilmaydi.*
C) *Bobom shirinso'zlik har qanday baloni qaytarishga qodirligini aytdi.*
D) *Shoira xalqni og'ir sinovlar, ulug' o'zgarishlar jipslashtirishini, uning kuch-qudratini imtihon qilishini yozadi.*
20. Qaysi gapda to'rtta holli birikma mavjud?
A) *Ertalabdan boshlangan yomg'ir kun bo'yi tinmay yog'di.*
B) *Ilm bolaligida to'g'ri yo'lni tanlab olishingga, ulg'ayganingda esa qoqilmasligingga doimo ko'maklashadi.*
C) *Kasal bo'laverganidan xiyol munkayib qolgan OyxoI momo Akromni ko'rishi bilan mahkam quchoqlab oldi.*
D) *Sening porlab turgan ko'zlaringni har gal ko'rganimda yuragim beixtiyor yayrab ketadi.*
21. Berilgan she'riy parchada ot turkumiga mansub so'zlar qanday usul(lar) bilan hokim so'zga tobelangan?
Jajji go'dak, sen tug'ilding, sen uchun,
Kim belanchak yasab turur shu damda,

- Kimdir senga uchqur tulpor egarlar,
Kimdir senga hassa yo'nar shu damda.
A) bitishuv, boshqaruv B) boshqaruv C) moslashuv, bitishuv D) moslashuv
22. Qaysi gapda ham ot, ham sifat yasovchi qo'shimcha bilan omonim bo'la oladigan shakl yasovchi qo'shimcha qatnashmagan?
A) Sotqinlarga safimizda o'rin yo'q.
B) Ota olov va suv girdobkina ozodlik maydoniga chiqa oladigan o'g'li borligidan g'ururlanar edi.
C) Chaqin bo'lma, bo'lma guldurak.
D) Ko'chaning narigi yuzidagi do'konga bordik.
23. Yasalish asosi ham, yasalma ham bir turkumga oid sodda yasama so'z(lar) qatnashgan gapni belgilang.
A) O'zini hurmat qilmagan odamdan yaxshilik kutma.
B) Yozuvchi kishilarga ta'sir etishi uchun uning o'zi izlanuvchan, asari ham izlanishdan iborat bo'lishi shart.
C) Qo'li bog'liq yashashdan o'lim a'lodir.
D) Kimki tinch yashashni istasa, pastkash odam bilan aslo do'stlashmaydi.
24. U akalari bilan suvsiz cho'lga suv chiqaribdi. Hamma yerni gullagan bog'ga aylantiribdi. Shunda yurtni sonsiz yov bosibdi. Dushmanlar ekinzorlarni ayovsiz paymon qilishibdi, daraxtlarni yoqib yuborishibdi. Ushbu gapdagi yasama so'zlar sonini belgilang.
A) 7 B) 5 C) 4 D) 6
25. Zavqiy hayotiga oid ma'lumot berilgan javobni belgilang.
A) Chimyonda maktabdorlik, shuningdek, kosiblik bilan shug'ullangan.
B) Onasi Oyshabibi o'g'lida adabiyotga nisbatan ilk havaslarni uyg'otgan.
C) Shoirning o'z o'g'li qo'li bilan tuzgan devoni uning vafotidan so'ng turmush o'rtog'i Xayrunniso tomonidan Qashqarga olib ketilgan.
D) Otasi Akmal taxallsi bilan ijod qilgan.
26. Ilohi kelmasin senga mahosil,
Qaytayin, bo'lmadi maqsudim hosil,
Yurarga quvvating, holing qolmasa
Kel, orqamga, ko'tarayin bir fasl.
Bu parchada qaysi asar qahramoni kimga murojaat qilgan?
A) "Kuntug'mish" dostonida Kuntug'mish Xolbekaga
B) "Alpomish" dostonida Barchin Hakimbekka
C) "Ravshan" dostonida Zukxumor Ravshanga
D) "Rustamxon" dostonida Rustam Oftoboyimga
27. Abayning qaysi asari doston janriga mansub emas?
A) "Iskandar"
B) "Azim rivoyati"
C) "Boy bolasi bilan kambag'al bolasi"
D) "Ma'sud"
28. Qaysi shoir odamlarning zlzila paytidagi ruhiy holatini "Asablar tuproqqa cho'kkan edi tiz" tarzida bergan?
A) Maqsud m Shayxzoda B) Erkin Vohidov C) Abdulla Oripov D) Shuhrat
29. "... maktabdan chiqarib olib, qizimga Ko'kqamish ko'lida qo'y sog'dirib, chorvachilik ilmini o'rgatayin, qo'y sog'moqqa usta bo'lsin". Xalq dostonlaridagi qaysi ota o'z farzandi haqida shunday qayg'urgan?
A) Boybo'ri B) Avazxon C) Boysari D) Shoir vazir
30. Qoplonbek va Oymomo Tog'ay Murodning qaysi asari qahramonlari hisoblanadi?
A) "Ot kishnagan oqshom"
B) "Otamdan qolgan dalalar"
C) "Oydinda yurgan odamlar"
D) "Yulduzlar mangu yonadi"
31. Menga yaxshi dedi yor birla o'lmak,
Na lozim g'am bilan dunyoda qolmak!
Shu so'zni aytti, tig' urdi o'zig'a,
Ko'rinmay qoldi keng olam ko'zig'a.
Ushbu she'riy parchada qaysi adabiy qahramon holati tasvirlangan?
A) Farhod, "Farhod va Shirin"
B) Majnun, "Layli va Majnun"
C) Suhayl, "Suhayl va Guldursun"
D) Suhayl, "Sab'ayi sayyor"
32. "Gul yaprog'i asalga tushgandek, uni beshikka bog'ladilar. Uni baxt bilan saodat doya singari odat bo'yicha tarbiyaladilar; bir lahza ham undan bexabar qolmang, ko'z qorachig'idek asradilar. Uni ko'z yoshini saqlagandek ko'zda asradilar".
Ushbu parchada qaysi adabiy qahramon go'dakligi haqidagi she'riy misralarning nasriy bayoni berilgan?
A) Farhod B) Qays C) Layli D) Shirin
33. Quyidagi parcha "Zarbulmasaldagi qaysi qahramonga aloqador?"
"... yaxshi ko'rgan to'ppisini tez oqar suvga oqizibdi. Necha jahd bilan ololmay, nochor mahrum bo'lib, aytar erdikim: Yo'qolg'ani xo'b bo'ldi. Boshimg'a tor kelyotgan edi".
A) Ahur qassob B) Mulla Siddiq kitob C) Eshon kalla D) Otaboy Amin
34. Qaysi dramatik asarda "Bu kecha tushimda payg'ambarni ko'rdim, sizni so'rab yubordilar",- deya xushomadgo'yligi evaziga chopon kiygan obraz uchraydi?
A) "Mehrobdan chayon" B) "Advokatlik osonmi?" C) "Abulfayzxon" D) "Sohibqiron"
35. Berilgan tarixiy asarlardan qaysi biri Ogahiy qalamiga mansub emas?
A) "Zubdat ut-tavorix" B) "Gulshani davlat" C) "Ravzat us-safo" D) "Riyoz ud-davla"
36. Junun dashtini sargardonidurmen,
Rafiqim ushbu vodiya quyun bas.
Baytda qanday she'riy san'at turi qo'llangan?
A) takrir B) tanosub C) talmeh D) tajnis

BIOLOGIYA

37. Quyonlarda quloq suprasining uzunligi 2 juft polimer genlarga bog'liq. Agar quloq suprasining uzunligi 24 sm li $A_1A_1A_2a_2$ genotipli urg'ochi quyon va quloq suprasining uzunligi 16 sm li $a_1a_1A_2a_2$ genotipli erkak quyon bilan chatishtirilsa, avlodning necha foizini quloq suprasining uzunligi 20 sm li quyonlar tashkil qiladi?
A) 25 B) 75 C) 50 D) 12,5
38. Tishlarning qoramtir rangi ikkita dominant gen ta'sirida rivojlanadi. Bu genlarning biri autosomada, ikkinchisi X xromosomada joylashgan. Bu belgining autosomada joylashgan turiga ega bo'lgan erkak va jinsga birikkan turiga ega bo'lgan ayol oilasida tishlari normal bo'lgan qiz va o'g'il tug'ildi. Ushbu oilada tug'iladigan farzandlarning necha foizida belgining faqat X xromosoma orqali irsiylanadigan turi mavjud bo'ladi?
A) 12,5 B) 50 C) 25 D) 75
39. Itning koker zoti junining qora rangi dominant noallel A va B genlarga bog'liq. Faqat A genining dominant holatda bo'lishi junning malla, B genining dominant holatda bo'lishi junning jigarrang, dominant genlarning uchramasligi junning oq rangda bo'lishini ta'minlasa, $AaBb \times aaBb$ genotipli organizmlar o'zaro chatishtirilgandan olingan avlodning genotip (I) va fenotip (II) nisbatlarini aniqlang.
A) $a-3:1:2:1:1$; $b-4:2:1:1$
B) $a-1:1:1:3:1:1$; $b-2:4:1:1$
C) $a-2:2:2:1:1$; $b-3:2:2:1$
D) $a-1:2:1:1:2:1$; $b-3:1:3:1$
40. Ma'lum bir DNK molekulasi 114 ta nukleotiddan iborat, undagi vodorod bog'lari soni shu DNK molekulasidagi C nukleotidlari sonidan 4 marta ko'p bo'lsa, DNK tarkibidagi vodorod bog'lari sonini toping.
A) 126 B) 152 C) 180 D) 138
41. 1 molekula glukozaning C, H, O atomlari orasida to'plangan energiya miqdori mitoxondriyada necha molekula fosfat kislotani biriktirishga sarflanadigan energiya miqdoriga teng?
A) 35 B) 180 C) 70 D) 140
42. O'simlik gulining tugunchasida 60 ta arxeosporaning ko'payishi natijasida hosil bo'lgan tuxum hujayrani urug'lantirish jarayonida nechta yetilgan chang donasi qatnashadi?
A) 120 B) 52 C) 36 D) 60
43. Albitsiya qaysi bo'limga (a), kakra qaysi sinfga (b) va kartoshka qaysi turkumga (c) mansub?
A) a-ikki urug'pallalilar; b-lolasimonlar; c-baqlajon
B) a-magnoliyatoifalar; b-lolasimonlar; c-baqlajon
C) a-lolasimonlar; b-magnoliyatoifalar; c-ituzum

- D) *a-gulli o'simliklar; b-ikki urug'pallalilar; c-baqlajon*
44. Quyidagi berilganlardan noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) sil tayoqchasi hujayrasidagi halqasimon DNK membrana bilan o'ralmagan; 2) xongul hujayrasi membranasi oqsil va ikki qavat lipid molekullaridan iborat; 3) loviya urug'i hujayrasidagi donador endoplazmatik to'rt lipid sintezini amalga oshiradi; 4) ko'k yashil suv o'tlarining hujayralari erkin azotni to'plash xususiyatiga ega; 5) oq po'panak tanasi bir yadrolu ko'p hujayralardan iborat; 6) batsidiya hujayralarida lichenin, amilaza, turli vitamin va fermentlar uchraydi.
A) 1,6 B) 2,4 C) 3,5 D) 1,3
45. Paleozoy (a) va mezozoy (b) eralariga xos biologik progresslarni aniqlang.
1) qushlarni issiqqonlilik; 2) urug'li o'simliklarda chang yo'li va urug; 3) hasharotlarda qanot; 4) stegosefallarda besh barmoqli oyoqlar; 5) sutemizuvchilarda to'rt kamerali yurak; 6) sudralib yuruvchilarda qalin po'choq bilan qoplangan tuxum
A) a-3,4; b-1,2
B) a-2,6; b-1,5
C) a-3,4; b-5,6
D) a-1,3; b-2,5
46. Organizm (a) va biogeotsenoz (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
1) gomologik xromosomal orasida konyugatsiya jarayoni; 2) kapalak qurtining metamorfozi; 3) genlar dreyfi; 4) translokatsiya; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovulning kenja turning paydo bo'lishi; 7) yaylovda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
A) a-3,4; b-7 B) a-2,6; b-3 C) a-2,5; b-2 D) a-1,2; b-3,5
47. Birlamchi konsument (a), ikkilamchi konsument (b) umurtqali organizmlar ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) kojan; 2) ko'l baqasi; 3) O'rta osiyo toshbaqasi; 4) soxta kurakburun; 5) chuchuk suv gidrasi; 6) botqoq toshbaqasi; 7) zlatka; 8) kabarga; 9) termit; 10) karkidon
A) a-4,7; b-1,2
B) a-6,10; b-3,4
C) a-8,10; b-1,6
D) a-7,9; b-4,5
48. Yoz oylarida ko'p terlash natijasida ko'p suyuqlik yo'qotishi uning ichki muhiti kimyoviy tarkibining o'zgarishiga sabab bo'ladi. Bu o'zagaruvchanlikning qaysi turiga misol bo'ladi?
A) *genotipik-ontogenetik*
B) *fenotipik-ontogenetik*
C) *genotipik-rekombinativ*
D) *fenotipik-modifikatsion*
49. Bosh miyaning stvol qismida (a) va orqa miyada (b) joylashgan vegetativ nerv sistemasi markazlarining funksiyalarini aniqlang.
1) yurakning minutlik sistolik hajmini oshiradi; 2) o'pkalar ventilatsiyasini kuchaytiradi; 3) ko'z qorachig'ini kengaytiradi; 4) me'da shirasi ishlab chiqarilishini kuchaytiradi; 5) siydik pufagi muskullarini bo'shashtiradi; 6) siydik pufagi muskullarini qisqartiradi
A) a-4; b-1,2 B) a-1; b-3,6 C) a-2; b-4,5 D) a-5; b-2,4
50. Odam yuragiga tegishli to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *o'ng bo'lmacha qisqarganda uch tavaqali klapan yopiladi*
B) *chap qorincha qisqarganda arterial qon o'pka arteriyasiga chiqadi*
C) *o'ng qorincha qisqarganda venoz qon aortaga chiqadi*
D) *chap bo'lmacha qisqarganda ikki tavaqali klapan ochiladi*
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
A) 1,4,5 B) 1,5 C) 2,6 D) 3,4,7
52. Odam organizmda ishlab chiqiriladigan oqsil (a) va lipid (b) tabiatiga ega gormonlar qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
1) tripsin; 2) insulin; 3) androsteron; 4) pepsin; 5) somatotrop; 6) melanin; 7) estrogen; 8) xolesterol
A) a-2,5,6; b-6,8
B) a-4,6; b-2,5
C) a-1,5; b-7,8
- D) a-2,5; b-3,7
53. Sezgi analizatorlari haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Terining derma qavatida issiqni va bosimni sezuvchi retseptorlar siypalashni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida endolimfa, parda labirinti ichida perilmfa suyuqligi bo'ladi.*
D) *Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.*
54. Gidrasimonlar qaysi hayvonlardan kelib chiqqan (a), gidrasimonlardan qaysi hayvonlar (b) kelib chiqqan?
A) *a- koloniya bo'lib yashovchi geterotrof bir hujayralilardan; b- korall poliplar*
B) *a- koloniya bo'lib yashovchi polioplardan; b- meduzalar*
C) *a- yashil pigmentga ega bo'lmagan koloniya bo'lib yashovchi ko'p hujayralilardan; b- meduzalar*
D) *a- koloniya bo'lib yashovchi avtotrof bir hujayralilardan; b- meduzalar*
55. Daryo qisqichbaqasi organlari ularning soni bilan juftlang.
a) 10ta; b) 8 ta; c) 6ta; d) 4ta; e) 2ta
1) murakkab ko'zlari; 2) dum suzgichi; 3) pastki jag'lari; 4) haqiqiy yurish oyoqlari; 5) qisqichlari; 6) ikki shoxli qorinoq; 7) mo'ylovlari; 8) jag'oyoqlari; 9) yuqori jag'lari
A) a-6; b-4; c-8; d-3,7,9; e-1,2,5
B) a-6; b-4; c-8; d-2,3,7; e-1,5,9
C) a-6; b-4; c-8; d-2,7,9; e-1,3,5
D) a-6; b-4; c-8; d-3,5,9; e-1,2,7
56. Bosh skeletsizlarning bosh skeletlilardan farqini aniqlang.
1) nerv sistemasi nerv nayidan iborat; 2) ichki skelet mavjud emas; 3) bosh va orqa miya markaziy nerv sistemasini hosil qiladi; 4) umurtqa pog'onasi rivojlanmagan; 5) qon aylanish doirasi yopiq; 6) skeleti suyak va tog'aydan iborat
A) 1,4 B) 3,5,6 C) 2,4 D) 1,2,5
57. Tripanosoma va pichan batsillasi uchun umumiy bo'lgan xususiyatlarni aniqlang.
A) *Hayotning hujayraviy shakli, irsiy axboroti sitoplazmadagi halqasimon DNKda joylashgan.*
B) *Bir hujayrali organizm, hujayra qobig'i xitidan iborat.*
C) *Yadrosi ikki qavat membrana bilan o'ralgan, reduplikatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi.*
D) *Membranasi ikki qator lipid va oqsil molekullaridan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiyada qatnashadi*
58. Yirtqich umurtqasiz (a) va o'txo'r umurtqali (b) hayvonlarni aniqlang.
1) malla shomshapalak; 2) zlatka; 3) falanga; 4) tipratikan; 5) aureliya; 6) tillako'z; 7) bizon; 8) qaldirg'och; 9) hasva qandalasi; 10) karkidon
A) a- 3, 9; b-4, 10
B) a- 5, 6; b- 7, 10
C) a- 3, 5; b-1, 8
D) a- 2, 6; b- 4, 8
59. Golji apparatiga ega bo'lgan kasallik qo'zg'atuvchilarni aniqlang.
1) tripanosoma; 2) gommoz qo'zg'atuvchisi; 3) vertisillium; 4) qorakuya; 5) bezgak parazit; 6) quturish kasalligi qo'zg'atuvchisi; 7) qoqshol qo'zg'atuvchisi; 8) qizilcha qo'zg'atuvchisi; 9) leyshmaniya qo'zg'atuvchisi; 10) ichburug' amyobasi
A) 1,6,10 B) 2,5,7 C) 8,9,10 D) 1,3,4
60. Nukleoproteinlari yadro va sitoplazmada (a), faqat sitoplazmada (b) joylashgan organizmlarni juftlab ko'rsating.
1) herpes; 2) exinokokk; 3) batsilla; 4) achitqi; 5) ossillatoriya; 6) xlorella; 7) xrokokk; 8) batsidiya; 9) bakteriofag; 10) OITV
A) a-1,9,7; b-4,6
B) a-4,6,8; b-3,5
C) a-3,7; b-2,6
D) a-3,10; b-4,6
61. Orangutan somatik hujayrasida sodir bo'ladigan mitoz jarayoni haqida noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) metafazada ikki xromatidali xromosomal soni 96 ta;
2) anafazada ikki xromatidali xromosomal soni 96 ta;

- 3) profazada ikki xromatidali autosomal soni 46 ta;
4) anafazada xromosomal soni 96 ta; 5) metafazada ikki xromatidali xromosomal soni 48 ta; 6) interfaza G₂ davrida ikki xromatidali xromosomal soni 46 ta
A) 2,6 B) 1,3 C) 4,5 D) 3,4
62. Bir-biriga yaqin turlardan tashkil topgan sistemali birlikka mansub toza liniyalarni aniqlang.
1) jaydari g'o'za; 2) Meksika g'o'zasi; 3) kanop; 4) Misr g'o'zasi; 5) "Yulduz"; 6) "Buxoro-9"; 7) "Omad"; 8) "Toshkent-1"; 9) bo'ritaroq; 10) "Sangzor"
A) 5,6,7 B) 1,2,4 C) 7,8,10 D) 1,3,9
63. EcoRI restriktazasi GAATTC nukleotidlar ketma-ketligini tanib, GA nukleotidlari orasidagi bog'larni kesadi. Maxsus sharoitda 110,5 nm uzunlikdagi DNK molekulasi EcoRI restriktazasi orqali A,B,C bo'laklarga bo'lindi. Hosil bo'lgan barcha DNK bo'laklaridagi jami vodorod bog'lar soni dastlabki DNK molekulasidagi vodorod bog'lar sonidan 2% ga kam. Agar nukleotidlar orasidagi masofa 0,34 nm ekanligi ma'lum bo'lsa, DNK bo'laklari (A,B,C) tarkibidagi vodorod bog'larning nechtasi G va C nukleotidlari orasida joylashgan?
A) 350 B) 450 C) 426 D) 334
64. Gullari qiyshiq, barglari murakkab tuzilgan o'simliklarni aniqlang.
1) o'tloq sebgasi; 2) yantoq; 3) yeryong'oq; 4) beda; 5) burchoq; 6) partenosis
A) 1,3,4,5
B) 2,4,5,6
C) 1,2,3,6
D) 2,3,4,6
65. Quyidagi meva turlari qaysi o'simlik navlariga xos ekanligini to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
a) danakli meva; b) rezavor meva; c) don meva; d) qovoq meva; e) ko'sak meva
1) qozidastor; 2) Namangan; 3) Zarafshon; 4) gultish; 5) "Samarqand-3"; 6) bargi; 7) buvaki; 8) sanzor; 9) Namangan-34
A) a-3; b-1,4,6; c-8; d-7
B) a-3; b-1,4,7; c-8; d-2,9
C) a-1; b-4,5; c-8; d-7
D) a-3; c-8; d-6; e-9
66. Quyidagi meva turlari qaysi o'simlik navlariga xos ekanligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
a) danakli meva; b) rezavor meva; c) don meva; d) qovoq meva; e) ko'sak meva;
1) qozidastor; 2) Namangan; 3) zarg'aldoq; 4) gultish;
5) Samarqand-3; 6) bargi; 7) buvaki; 8) sanzor; 9) yulduz
A) a-3; b-7; c-8; d-6; e-5
B) a-3; b-1,4,7; c-8; d-2,9; e-5
C) a-1; b-4,5; c-8; d-7; e-2
D) a-3; c-1,6; c-8; d-7; e-4
67. Yuksak o'simlikning ikkinchi nomi va qaysi turkumga mansubligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
A) qizilmiya- shirinmiya-burchoqdosh
B) meksika g'o'zasi-oddiy g'o'za-g'o'za
C) yapon laminariyasi-dengiz karami-laminariya
D) oq shuvoq-turon shuvog'i-qoqo'ldosh
68. Zuxrasoch o'simligining sporadan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniy; 6) anteridy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gameta
A) 4,6,10 B) 1,2,3 C) 5,6,7 D) 7,8,9
69. Sho'radoshlar oilasiga kiradigan quyidagi o'simliklarni hayotiy shakli bilan juftlab ko'rsating.
a) saksovul; b) teresken; c) qizil lavlagi; d) Turkiston ismalog'i
1) bir yillik o't; 2) ikki yillik o't; 3) buta; 4) yarimbuta; 5) daraxt
A) a-5; b-4; c-2; d-1 B) a-5; b-4; c-2; d-3 C) a-3; b-1; c-2; d-4 D) a-4; b-5; c-1; d-2
70. Organizmlarning qaysi sistematik guruhlar aromorfozlar natijasida paydo bo'lgan?
1) to'garak chuvalchanglar; 2) qisqichbaqasimonlar; 3) ayiqsimonlar; 4) o'rgimchaklar; 5) qo'lqanotilar; 6) hasva qandalasi; 7) o'rgimchaksimonlar; 8) terili toshbaqa
A) 1,2,7 B) 1,3,4 C) 3,5,8 D) 3,6,7
71. Harakatlanuvchi tanlanishga xos bo'lmagan ma'lumotlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
1) muhit deyarli o'zgarmagan sharoitda amalga oshishi; 2) kaynazoy erasi, uchlamchi davrning oxirida kunlarning kekin sovushi natijasida tuxum qo'yuvchilar kamayib, yo'ldoshli sutemizuvchilar xilma-xilligining ortishi; 3) turlar sonining ortib borishi; 4) tur doimiylikligining saqlanishi
A) 2,3 B) 1,3 C) 2,4 D) 1,4
72. Quyidagilardan ajdodlar belgisining takrorlanishiga mos misollar to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
1) bug'doyiq, marvaridgul, qirqquloqlar ildizpoyasidagi qobiqlar; 2) otning ikkinchi va to'rtinchi barmoqlar; 3) uch juft emchakli buzoqchani tug'ilishi; 4) to'riq otlarda xira chiziqlarning paydo bo'lishi; 5) kitning dumg'aza va orqa oyoq suyaklari; 6) pashsha va chivinning ikkinchi juft qanotlari; 7) yuzi va badani yungli chaqaloqlar tug'ilishi; 8) dumli bola tug'ilishi
A) 2,3,4,6 B) 3,4,7,8 C) 1,2,5,6 D) 4,5,6,7

KIMYO

73. Polimerlanish darajasi 400 ga teng bo'lgan poliakrilamid molekulasida karbonil guruhlari soni nechta?
A) 600 B) 400 C) 1200 D) 800
74. Buten -3-kislota molekulasi tarkibidagi ikkinchi uglerod atomining oksidlanish darajasini toping.
A) +1 B) -2 C) -3 D) +3
75. Quyidagi berilganlardan faqat oksidlovchilarni ajrating.
1) NaMnO₄; 2) H₂SO₄; 3) H₂S; 4) CrO₃; 5) NH₃; 6) HClO₄
A) 1,2,3 B) 1,2,4,6 C) 4,5,6 D) 1,2,5
76. Bir xil aminokislota qoldig'idan tarkib topgan 48 g dipeptid yetarli miqdordagi xlorid kislota eritmasida gidrolizlanganda 75,3 g modda hosil bo'ladi. Aminokislota ni aniqlang.
A) valin B) alanin C) glitsin D) leysin
77. 17,8 g α-aminokislota 9 g amin hosil bo'lgan bo'lsa, aminokislota ni toping.
A) α-amino 2- metilpropan kislota
B) glitsin
C) β-aminopropion kislota
D) α-aminopropion kislota
78. 15,9 g akrilonitril gidrolizlanishidan necha gramm akril kislota hosil bo'ladi? (η=0,75)
A) 43,2 B) 16,2 C) 21,6 D) 28,8
79. 54 g glukozaning kuchli oksidlovchilar bilan oksidlanganda olingan kislota necha gramm 12% li o'yuvchi natriy bilan ta'sirlashadi?
A) 100 B) 300 C) 200 D) 400
80. sp³ - gibrid orbitallar soni sp² - gibrid orbitallar sonidan 20·N_A ga ko'p bo'lgan glutar kislota olish uchun necha gramm siklik birikmani (yuqori harorat va kuchli oksidlovchilar ta'sirida) oksidlash zarur?
A) 180 B) 85 C) 170 D) 175
81. 500 g 25,1% li natriy gidrofosfat eritmasiga yetarli miqdorda 500 ml ortofosfat kislota eritmasidan qo'shildi. Bunda olingan eritmadagi natriy digidrofosfat tuzining massa ulushi natriy gidrofosfat tuzining massa ulushidan 1,5 marta kam bo'ladi. Qo'shilgan fosfat kislota eritmasining molyarligini (M) aniqlang.
A) 0,02 B) 0,04 C) 0,5 D) 0,1
82. Kucherov reaksiyasida etandan nima hosil bo'ladi?
A) etilenglikol B) etanal C) etanol D) eten
83. Qaysi alkan izomerlari sonining uning tarkibidagi uglerod va vodorod atomlari soni yig'indisiga nisbati 0,25:1 ga teng?
A) C₈H₁₈
B) C₇H₁₆
C) C₉H₂₀
D) C₆H₁₄
84. Elektrolitning dissotsiatsiyalanish konstantasi qiymatining o'zgarishi nima(lar)ga bog'liq?

- 1) elektrolit tabiatiga; 2) erituvchi tabiatiga; 3) konsentratsiyaga; 4) haroratga
A) faqat 4 B) 1,2,3,4 C) 1,2,3 D) 1,2,4
85. Quyidagi berilgan birikmalarda bog'ning qutbliligi qanday o'zgaradi?
 $\text{HF} \rightarrow \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{NH}_3 \rightarrow \text{CH}_4$ a) ortadi; b) kamayadi
A) 1-a; 2-b; 3-a B) 1-b; 2-a; 3-b C) 1-b; 2-a; 3-a D) 1-b; 2-b; 3-b
86. 0,5 mol miqdorda olingan XY_2 va AY birikmalarda mos ravishda $13 \cdot N_A$ va $5 \cdot N_A$ tadan elektron bo'lsa, X ni toping. X va Y elementlar bitta davrda (berilgan tartibda) ketma-ket joylashgan.
A) F B) C C) N D) O
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 30% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/9; 2/3; 2/9
B) 2/5; 2/5; 1/5
C) 1/7; 3/7; 3/7
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. ${}_{102}^{249}\text{No} \rightarrow {}_{96}^{249}\text{Cm} + x\alpha + y_{-1}^0\text{e}$ yadro reaksiyasida 101,5 g No yemirilishidan hosil bo'lgan elektronlar sonini aniqlang.
($a-x=249$; $x+y=9$)
A) $1,5 \cdot N_A$
B) $2 \cdot N_A$
C) $1,6 \cdot N_A$
D) $3 \cdot N_A$
89. $\text{MgSO}_4 \cdot n\text{H}_2\text{O}$ kristallogidratida suvdagi elektronlar soni magniyning elektronlari sonidan 7 marta ko'p bo'lsa, n ni aniqlang.
A) 6 B) 10 C) 8 D) 7
90. Noma'lum element tarkibida 35,3% neytron (jami atom zarrachaga nisbatan) mavjud. Undagi proton va elektron yig'indisi neytronlar yig'indisidan 10 taga ortiq bo'lsa, noma'lum elementni aniqlang.
A) F B) Br C) Na D) Ne
91. Harorat 10°C ga oshganda reaksiya tezligi 2 marta ortsa ushbu reaksiya harorati 40°C dan 100°C gacha ko'tarilganda, reaksiya tezligi necha marta ortadi?
A) 4 B) 16 C) 8 D) 64
92. 200 g 75% li CsOH eritmasiga qancha (ml) suv quyilsa, 1,6 molyalli eritma olinadi?
A) 600 B) 575 C) 550 D) 660
93. Tarkibida noma'lum modda saqlangan 120 g eritmaning molyarligi va molyalligi 5 ga teng bo'lsa, eritmaning foiz konsentratsiyasini (%) aniqlang. ($\rho=1,2$ g/ml deb hisoblansin)
A) 100/2 B) 100/3 C) 100/6 D) 100/4
94. Nitrat kislotaning 20% li va 60% li eritmaları bo'lib, 20% li eritmadagi kislotada massasi 60% li eritmadagi suv massasidan uch marta kam bo'lsa, ushbu eritmalar aralashirilganda hosil bo'ladigan eritma konsentratsiyasini (%) aniqlang.
A) 38 B) 33 C) 44 D) 51
95. Eritmadagi H^+ ionlari OH^- ionlaridan 10^{10} marta ko'p bo'lsa, eritmaning pOH qiymatini toping.
A) 10 B) 12 C) 5 D) 4
96. Quyidagi qaysi moddalar ta'sirlashganda faqat o'rta tuz hosil bo'ladi?
A) natriy gidroksid va vodorod sulfid
B) alyuminiy gidroksid va sulfat kislotada
C) litiy oksid va xlorid kislotada
D) kalsiy gidroksid va bromid kislotada
97. Sxemadagi barcha noma'lum moddalar tarkibida azot borligi ma'lum bo'lsa, A, C va F moddalarni aniqlang.
$$\text{H}_2 + \text{N}_2 \xrightarrow{\text{t}^0, \text{P}} \text{A} \xrightarrow{\text{O}_2, \text{kat}} \text{B} \xrightarrow{\text{O}_2} \text{C} \xrightarrow{\text{O}_2 + \text{H}_2\text{O}} \text{D} \xrightarrow{\text{A}} \text{E} \xrightarrow{\text{t}^0} \text{F}$$

1) $\text{H}_2 + \text{N}_2$; 2) NO_2 ; 3) NO ; 4) HNO_2 ; 5) HNO_3 ; 6) NH_4NO_3 ; 7) N_2O 8) N_2
A) 4,6 B) 1,8 C) 1,2,7 D) 5,6
98. 200 g 16% li mis (II) sulfat eritmasi to'liq elektroliz qilinganda 17,5% li eritma olindi. Eritmadan necha faraday tok o'tganini aniqlang.
A) 8 B) 8,4 C) 0,4 D) 2,4
99. 24,1 g noma'lum metall qo'sh oksidi H_2 yordamida qaytarilganda 7,2 g suv hosil bo'ldi. Metallni toping.
A) Co B) Cr C) Fe D) Pb
100. 1 mol bariy gidrokarbonat qattiq qizdirilganda uning massasi necha grammga kamayadi?
A) 106 B) 62 C) 44 D) 18
101. 0,5 mol litiy va kadmiydan iborat aralashma tarkibidagi litiyning mol ulushi kadmiyning massa ulushiga teng bo'lsa, kadmiyning massasini (g) hisoblang.
A) 22,4 B) 11,2 C) 28 D) 16,8
102. MeSO_4 ning 100 g 10% li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g $\text{MeSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ cho'kmaga tushdi. Kristallogidratdan kristalizatsion suv to'liq chiqarilsa necha gramm MeSO_4 qoladi?
A) 15,2 B) 3,6 C) 18 D) 7,6
103. $x\text{CaCO}_3 = y\text{CaCO}_3 + z\text{CaO} + z\text{CO}_2$ ifodada x, y, z, z ko'effitsiyentlarning eng kichik butun qiymatdagi nisbatlari 5:1:4:4 bo'lsa, reaksiyaning mahsulot unimini (%) aniqlang.
A) 60 B) 80 C) 75 D) 50
104. Hajmiy nisbatlari mos ravishda 2:5 bo'lgan 15,68 litr (n.sh) SiH_4 va NH_3 gazlar aralashmasiga atomlar soni teng bo'lguncha SiH_4 qo'shildi. Hosil bo'lgan gazlar aralashmasidagi NH_3 ning hajmiy ulushini toping.
A) 2/9 B) 2/7 C) 5/9 D) 5/7
105. Rux metalli ikki xil konsentratsiyali nitrat kislotalarda eritilganda ajralgan NO va N_2O larning hajmlari teng bo'lsa, reaksiyaga kirishgan Zn larning mol nisbatni aniqlang.
A) 3:8 B) 3:4 C) 2:1 D) 1:1
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
1) $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$; 2) K_2SO_4 ; 3) $\text{CH}_3\text{COONH}_4$; 4) NaNO_2 ; 5) $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$; 6) $(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Ca}$
A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. 1827-yil V.Seyze tomonidan platina Pt(II) ning π -kompleksi olindi. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{K}_2[\text{PtCl}_4] + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Seyze tuzi} + \text{KCl}$
Ushbu reaksiyaga muvofiq Seyze tuzining formulasini belgilang.
A) $\text{K}[\text{C}_2\text{H}_3\text{PtCl}_3] \cdot \text{H}_2\text{O}$
B) $\text{K}[\text{C}_2\text{H}_4\text{PtCl}_3] \cdot \text{H}_2\text{O}$
C) $\text{K}[\text{C}_2\text{H}_4\text{PtCl}_4] \cdot \text{H}_2\text{O}$
D) $\text{K}[\text{C}_2\text{H}_4\text{PtCl}_3] \cdot 2\text{H}_2\text{O}$
108. Noma'lum alken gidrogenlanganda 43,5 g mahsulot olindi, yetarli kislorodda yoqilganda esa 132 g modda hosil bo'ldi. U bromlanganda necha gramm dibromalkan hosil bo'ladi?
A) 138 B) 162 C) 151,5 D) 150,4